

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

СЕКЦІЯ 21. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ТА СОЦІУМУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

<i>Цільмак Олена Миколаївна, Бакурідзе Ніна Григорівна</i> ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ УМІННЯ, ЯКІ ДЕТЕРМІНУЮТЬ ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА	819
<i>Гурін Руслан Сергійович</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ» МАГІСТРАНТАМ-ПСИХОЛОГАМ	821
<i>Джежик Ольга Володимирівна, Цільмак Олена Миколаївна</i> ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	823
<i>Корнута Людмила Михайлівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМАНД НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ	826
<i>Рєпнова Тетяна Петрівна, Кнутова Маргарита Володимирівна</i> ЕМПАТІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇЇ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ	827
<i>Самара Ольга Євгенівна</i> ПСИХОЛОГІЧНА ГІГІЄНА: ВПЛИВ ЗМІ І ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛІВ НА ПСИХІКУ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	829
<i>Тат'янчиків Андрій Олександрович, Лісовенко Анна Федорівна</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ	831
<i>Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Папінян Вікторія Валентинівна</i> ПРОЯВ ГОРЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ЕМОЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ВТРАТИ	833
<i>Трет'якова Тетяна Миколаївна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ХОЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	835

СЕКЦІЯ 22. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

<i>Кібік Ольга Миколаївна</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ АГЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	837
<i>Слободянюк Ольга Василівна</i> ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ВІЙНА ТА ВІДБУДОВА	838
<i>Корнілова Олеся Володимирівна</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	841
<i>Котлубай Вячеслав Олексійович</i> УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	842
<i>Примаченко Іван Федорович</i> ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	845
<i>Редіна Євгенія Валентинівна</i> НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ УКРАЇНИ	847
<i>Ободовський Юрій Васильович</i> ЩОДО ПОНЯТЬ УМОВНОСТІ ТА БЕЗУМОВНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА	849
<i>Калмикова Наталя Юріївна</i> <i>Кузнецова Людмила Валентинівна</i> НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ	851

СЕКЦІЯ 23. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

<i>Логінова Наталія Іванівна, Толокнов Анатолій Арнольдович</i> ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ У PYTHON	854
<i>Гура Володимир Ігорович</i> ВИКОРИСТАННЯ БЕЗДРОТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У «РОЗШИРЕНІЙ РЕАЛЬНОСТІ»	856
<i>Задерейко Олександр Владиславович</i> <i>Грезіна Олена Миколаївна</i> ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СКЛАДНИХ СИСТЕМ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ	859

2. Chung M., Harris C. R. Jealousy as a Specific Emotion : The Dynamic Functional Model. *Emotion Review*. 2018. Vol. 10, N 4. P. 272–287. DOI: 10.1177/1754073918795257
3. Goleman D. Emotional Intelligence. New York ; Toronto ; London ; Sydney ; Auckland : Bantam Books, 1995. 386 p.
4. Mayer J. D., Salovey P., Caruso D. R. Emotional Intelligence: New Ability or Eclectic Traits? *American Psychologist*. 2008. Vol. 63, Iss. 6. P. 503–517. DOI: 10.1037/0003-066x.63.6.503
5. Brackett M. A., Rivers S. E. Emotional Intelligence: Implications for Personal, Social, Academic, and Workplace Success. *Social and Personality Psychology Compass*. 2014. Vol. 8, Iss. 7. P. 328–342. DOI: 10.1111/spc3.12123

Ключові слова: психолог-консультант, емоційний інтелект, професійно важливі уміння, соціально-психологічна компетентність, інтерпсихологічна компетентність, професіоналізм, клієнт.

Keywords: psychologist-consultant, emotional intelligence, professionally important skills, social-psychological competence, interpsychological competence, professionalism, client.

Гурін Руслан Сергійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри психології, кандидат педагогічних наук, доцент*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ» МАГІСТРАНТАМ-ПСИХОЛОГАМ

Актуальність дослідження пов'язана з підготовкою конкурентоспроможних магістрів-психологів, що уможлиблює вирішення Концепції розвитку освіти в Україні (2015–2025 рр.) та зауважує на освітніх реформах, які висувають певні вимоги до особистості сучасного психолога, модернізації та якісної його професійної підготовки. З іншого боку, запровадження дистанційної освіти, яка викликана COVID-19 та військового стану, потреба в різнобічному осмисленні, усвідомленні та розумінні ефективної підготовки магістрів-психологів не викликає сумніву.

Слід наголосити, що аналіз наукового фонду дав можливість встановити, що найбільш поширеним критерієм будь-яких нововведень виступає ефективність. Ефективність навчально-виховного процесу характеризується як міра відповідності результатів процесу навчання стосовно меті, враховуючи терміни навчання, вікові особливості здобувачів освіти та соціальних умов.

Теоретичний аналіз досліджень вчених в галузі дидактики та управління на перетині століть вказує, що сьогодні існує багато сполучень із «ефективністю» таких, як: ефективність педагогічної системи, педагогічна ефективність, ефективність професійної підготовки, ефективність навчання, ефективність практичних занять, ефективність методів навчання тощо.

Під час стислого огляду психолого-педагогічної літератури на перетині століть встановлено, що вчені характеризують ефективність, як: ознака не самого результату, а витрата часу у баченні підсумкового результату (П. Друкер, 2008); характеристика особливої якості навчання (В. Євдокимов, 1990); зіставлення бажаних результатів і наявних результатів, які відповідають цілям навчання (І. Рябов, 1993); ступінь досягнення мети, бажаного результату, стандарту і залежність від рівня оптимізації процесу навчання, застосування методів і засобів найбільш доцільних для досягнення кращих результатів (Г. Цехмістрова, 2002). Отже, вчені часто отождествлюють феномен «ефективність» з характеристиками процесу, які забезпечують відповідний результат, по-перше, вчені використовують поняття «результативність» і «коефіцієнт корисної діяльності» (С. Брю, К. Макконел), по-друге, її показниками найчастіше розглядаються готовність (В. Євдокимов, С. Кубіцький та ін.) і компетентність (М. Нещадим, О. Романовський та ін.).

Узагальнюючи вищезазначене доходимо висновку, що для ефективності будь-якого виду навчання на практиці використовуються відповідні до нього категорії дидактики. Це дає можливість зауважити на інтерактивних методах під час підготовки магістрів-психологів до професійної діяльності. Взаємодія в педагогічному процесі з використанням інтерактивних методів навчання орієнтує здобувачів вищої освіти на розвиток власних творчих здібностей, відпрацювання вмінь вибирати ситуацію, націлюють на діяльність, що стимулює «винахідливість» [1].

Намагаючись поглибити наукові уявлення про феноменологію ефективності використання інтерактивних методів навчання, доречно акцентувати й на курсовій специфіці підготовки магістрів-психологів до професійної діяльності в межах предмету дослідження. Так, початковий курс «Психологія розвитку та особистісного зростання» професійної підготовки (за спеціальністю 053 «Психологія»), спрямован на вивчення та розуміння майбутніми магістрами – психологами знань про структуру особистості, а також усвідомлення загальних методологічних підходів щодо психічного розвитку особистості. Метою означеного курсу є формування у майбутніх фахівців систематизованих знань, умінь та навичок в галузі психічного розвитку особистості. Навчити здобувачів вищої освіти елементам аналізу психологічних аспектів розвитку особистості на різних вікових етапах. До завдань означеного курсу відносять: усвідомити теорії та періодизації психічного розвитку особистості; вивчити загальні поняття психології розвитку та особистісного зростання; вивчити основні форми виявлення особливостей психічного розвитку на кожному з вікових етапів; ознайомити з методами діагностики психічного розвитку особистості [2].

Проте, з досвіду викладання зазначеного курсу встановлено, що інтерактивні методи навчання дають змогу залучати магістрів-психологів до сукупності виховних і навчальних ситуацій, які безперервно оновлюються. А також під час їх використання відбувається залучення здобувачів вищої освіти до усвідомленої діяльності й спілкування, що надає можливість активізувати їх внутрішні сили та зумовлює сприяння внутрішньому потенційному зростанню.

Резюмуючи доходимо висновку, що використання інтерактивних методів навчання впливає на: розвиток інтелектуальних, комунікативних навичок і здатності орієнтуватися в навколишньому середовищі; засвоєння ціннісних настанов; формування цілісної картини світу. З іншого боку, забезпечується прогресивний стимулювальний вплив на особистісно-професійний розвиток магістрів-психологів як суб'єктів власного розвитку, авторів власного життєвого та професійного шляху ще під час навчання. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у визначенні чинників, що перешкоджають ефективній підготовці магістрів-психологів до професійної діяльності в реаліях сьогодення.

Список використаних джерел

1. Гурін Р. С. Використання інтерактивних методів навчання під час підготовки майбутніх учителів. *The world of science and innovation*» (november, 2020) : abstr. of the 4th intern. sci. and practical conf. London, 2020. P. 85-87.
2. Цильмак О. М. Методика проведення інтерактивних практичних занять з навчальної дисципліни «Психологія розвитку та особистісного зростання» : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 64 с.

Ключові слова: ефективність, магістранти-психологи, інтерактивні методи навчання.

Keywords: efficiency, magistrates of psychology, interactive learning methods.